

Hur blir upphandlingarna bättre med e-upphandling?

E-upphandling innebär att upphandlingsförfarandena sköts på elektronisk väg. Meddelanden om upphandling offentliggörs på nätet (e-meddelande), all dokumentation om en upphandling läggs ut på nätet (e-tillgång till upphandlingshandlingar) och leverantörerna lämnar sina anbud till de upphandlande myndigheterna på elektronisk väg (e-inlämning).

E-upphandling kan i hög grad förenkla upphandlingen, minska avfallsmängden och ge bättre upphandlingsresultat (lägre pris och bättre kvalitet) genom att främja ökad konkurrens på den inre marknaden.

De upphandlande myndigheter som redan gått över till e-upphandling rapporterar vanligtvis besparingar på mellan 5 och 20 procent. Med tanke på storleken på den totala upphandlingsmarknaden i EU skulle en besparing på 5 procent innebära omkring 100 miljarder euro mer i statskassorna.

E-upphandling ska bli obligatoriskt i EU

Med tanke på e-upphandlingens fördelar blir det enligt de nya direktiven **obligatoriskt att använda e-upphandling**. Övergången sker stegvis.

- I mars 2016 blir det obligatoriskt med elektroniska meddelanden (de sänds elektroniskt för publicering) och med elektronisk tillgång till upphandlingshandlingarna.
- I mars 2017 blir det obligatoriskt med elektronisk anbudsinslämning för inköpscentraler (inköpare som sköter upphandlingar på andra myndigheters vägnar).
- I september 2018 blir det obligatoriskt med elektronisk anbudslämning för alla upphandlande myndigheter.

E-upphandling för alla företag

I de nya direktiven anges uttryckligen att de verktyg som ska användas för den elektroniska kommunikationen ska vara icke-diskriminerande, allmänt tillgängliga och kompatibla. Det innebär att en upphandlande myndigheter inte får begränsa ett företags möjligheter att delta i upphandlingen. En myndighet får till exempel inte kräva att ett företag ska köpa ett visst datorprogram som inte är allmänt tillgängligt för att kunna lämna in ett anbud.

Elektroniska signaturer

Elektroniska signaturer får användas för offentlig upphandling för att intyga att anbudsgivaren verkligen är det företag det utger sig för att vara. I många fall används elektroniska signaturer också för att skydda det innehåll som signerats (kryptering).

Enligt de nya direktiven får EU-länderna själva bestämma om elektroniska signaturer ska vara obligatoriska eller inte. Länderna måste dock utvärdera om det är rimligt att olika säkerhetskrav ska tillämpas. På grund av eventuella kompatibilitetsproblem är det inte obligatoriskt med elektroniska signaturer.

För att hjälpa de upphandlande myndigheterna att kontrollera elektroniska signaturer från andra medlemsländer innehåller de nya direktiven regler om ömsesidigt erkännande av de elektroniska signaturer som finns med i en tillförlitlig förteckning. Medlemsländerna offentliggör en lista med e-signaturer som de anser vara tillförlitliga i den tillförlitliga förteckningen. Därefter måste länderna godta de signaturer som de andra länderna bedömer vara tillförlitliga.

E-Certis

E-Certis¹ är ett **informationssystem** som företag och upphandlande myndigheter kan använda utan kostnad för att kontrollera:

- de olika *handlingar som krävs* för att lämna anbud till en myndighet i ett annat land
- *de mest efterfrågade intygen* i upphandlingsförfaranden i EU för att förstå vilken information som efterfrågas/lämnas och *hitta ömsesidigt godtagbara motsvarigheter*.

Enligt de nya direktiven måste medlemsländerna se till att uppgifterna om vilka intyg som krävs för upphandlingar i deras land alltid är aktuella. Därmed kan användarna känna sig trygga i förvisningen att de alltid har korrekta och aktuella uppgifter om de tittar i e-Certis. De upphandlande myndigheterna bör generellt efterfråga den typ av intyg som finns i e-Certis så att de inte begär för många intyg från företagen.

Dynamiska inköpssystem

Dynamiska inköpssystem är elektroniska system där de upphandlande myndigheterna kan se många olika potentiella leverantörer av allmänt tillgängliga varor och tjänster. Leverantörerna i systemet är redan godkända. I de nya direktiven har reglerna för systemen setts över.

- Systemen har **förenklats**.
- Det blir **enklare** för företagen att bli upptagna i systemen och det kan ske **när som helst** under en viss period.
- **Meddelandet** där företagen informeras om de olika inköpssystemen och deras syfte ska **offentliggöras på permanent basis**.

Elektroniska auktioner

Förfarandet för elektroniska auktioner följer i stort samma regler som tidigare.

Det rör sig om ett **specifikt upphandlingsförfarande** där anbudet först lämnas in och granskas och en elektronisk auktion sedan drar igång för att bestämma **slutpriset** på den vanliga varan, entreprenaden eller tjänsten.

Elektroniska kataloger

Elektroniska kataloger är ett helt **nytt elektroniskt upphandlingsverktyg** för upphandlande myndigheter och företag. Med hjälp av den elektroniska katalogen kan företagen lämna in sina anbud i ett strukturerat format. Anbudet kan **bedömas automatiskt** av inköparens e-upphandlingssystem vilket effektiviserar förfarandet och sparar pengar.

¹ <http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do?selectedLanguage=en>